

Hygienické požiadavky na materiály a predmety prichádzajúce do styku s potravinami

Prednáška č. 5

Osnova:

1. Nariadenie EP a Rady 1935/2004 o materiáloch a predmetoch určených pre styk s potravinami.
2. Nariadenie EÚ č. 1245/2020

Nariadenie EP a R č. 1935/2004

Základným právnym predpisom určujúcim pravidlá pre materiály a predmety prichádzajúce do styku s potravinami je nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 z 27. októbra 2004 o materiáloch a predmetoch určených pre styk s potravinami a o zrušení smernice 80/590/ EHS a 89/109/EHS. **Účelom tohto nariadenia je zabezpečiť účinné fungovanie vnútorného trhu vo vzťahu k uvádzaniu materiálov a predmetov určených na priamy alebo nepriamy styk s potravinami na trh Spoločenstva a stanoviť základ pre zabezpečenie vysokého stupňa ochrany ľudského zdravia a záujmov spotrebiteľov.**

Toto nariadenie sa vzťahuje na materiály a predmety, vrátane aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov určených na styk s potravinami (ďalej len „materiály a predmety“), ktoré v konečnom stave:

- a) sú určené na styk s potravinami; alebo
- b) už sú v styku s potravinami a sú na tento účel určené; alebo
- c) sa u nich dá odôvodnene očakávať, že prídu do styku s potravinami alebo že pri ich bežnom alebo predvídateľnom použití dôjde k prenosu ich zložiek do potravín.

Nariadenie EP a R č. 1935/2024

Toto nariadenie sa nevzťahuje na:

- a) materiály a predmety, ktoré sa dodávajú ako starožitnosti;
- b) látky pre povrchové vrstvy a povlaky, napríklad látky pokrývajúce povrch syra, spracované mäsové výrobky alebo ovocie, ktoré tvoria súčasť potraviny a ktoré môžu byť spoločne s touto potravinou konzumované;
- c) pevné verejné alebo súkromné zariadenia na dodávku vody.

Materiály a predmety, vrátane aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov, musia byť vyrobené v súlade so správnou výrobnou praxou tak, aby za obvyklých alebo predvídateľných podmienok použitia neuvolňovali svoje zložky do potravín v množstvách, ktoré by mohli:

- a) ohroziť zdravie ľudí; alebo
- b) spôsobiť neprijateľnú zmenu v zložení potravín; alebo
- c) spôsobiť zhoršenie organoleptických vlastností potravín.

Nariadenie EP a R č. 1935/2024

Toto nariadenie sa nevzťahuje na nasledujúce materiály a predmety, ktoré sú umiestnené na trh EÚ a majú sa na ne vzťahovať iné osobitné opatrenia:

a) iónomeničové živice;

b) guma;

c) silikóny. A nie sú ním dotknuté ustanovenia EÚ alebo členských štátov vzťahujúce sa na tlačiarenské farby, adhezívne látky alebo materiály na povrchovú úpravu.

Nariadenie EP a R č. 1935/2024

Pri výrobe plastových vrstiev v materiáloch a predmetoch z plastov je povolené zámerne používať iba látky zaradené do zoznamu povolených látok Únie uvedeného v prílohe I. Látky používané pri výrobe plastových vrstiev v materiáloch a predmetoch z plastov musia vykazovať takú technickú kvalitu a čistotu, ktoré sú vhodné na zamýšľané a predvídateľné použitie príslušných predmetov a materiálov. Výrobca látky musí poznať jej zloženie a na požiadanie ho musí oznámiť príslušným orgánom. Všeobecné obmedzenia týkajúce sa materiálov a predmetov z plastov sú uvedené v prílohe II. nariadenia.

Materiály a predmety z plastov nesmú uvoľňovať svoje zložky do potravín v množstvách prekračujúcich špecifické migračné limity (SML) stanovené v prílohe I. Tieto špecifické migračné limity (SML) sú vyjadrené v mg látky na 1 kg potravín ($\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$). Pre látky, pre ktoré nie je v prílohe I stanovený konkrétny špecifický migračný limit ani iné obmedzenia, platí všeobecný špecifický migračný limit $60 \text{ mg}\cdot\text{kg}^{-1}$.

Nariadenie EP a R č. 1935/2024

Materiály a predmety z plastov nesmú uvoľňovať svoje zložky do simulantov potravín v množstve presahujúcom 10 mg celkom všetkých zložiek uvoľnených na 1 dm² povrchu, ktorý je v styku s potravinou (mg, dm²). Odchylné od odseku 1 materiály a predmety z plastov určené na styk s potravinami určenými pre dojčatá a malé deti, podľa vymedzenia v smerniciach Komisie 2006/141/ES a 2006/125/ES, nesmú uvoľňovať svoje zložky do simulantov potravín v množstve presahujúcom 60 mg celkom všetkých zložiek uvoľnených na 1 kg simulantu potravín.

Novelizácia a dodatky Nariadenie č. 10/2011 - doteraz 15 dodatkov

Nariadenie Komisie (ES) č. 321/2011 o obmedzení používania bisfenolu A dojčenských fľašiach, ktorým sa upravuje nariadenie č. 10/2011

Nariadenie Komisie (ES) č. 321/2011 o obmedzení používania bisfenolu A dojčenských fľašiach, ktorým sa upravuje nariadenie č. 10/2011

Nariadenie Komisie (ES) č. 1282/2011, ktorým sa dopĺňajú nové látky a dopĺňajú sa obmedzenia a špecifikácie už schválených a na zozname Únie už zaradených látok, ktorým sa upravuje nariadenie č. 10/2011

Nariadenie Komisie (ES) č. 1183/2012, ktorým sa dopĺňajú nové látky a dopĺňajú sa obmedzenia a špecifikácie už schválených a na zozname Únie už zaradených látok, ktorým sa upravuje nariadenie č. 10/2011

Nariadenie Komisie (ES) č. 202/2014, ktorým sa dopĺňajú nové látky a dopĺňajú sa obmedzenia a špecifikácie už schválených a na zozname Únie už zaradených látok, ktorým sa upravuje nariadenie č. 10/2011

Nariadenie Komisie (ES) č. 865/2014, ktorým sa dopĺňajú nové látky a dopĺňajú sa obmedzenia a špecifikácie už schválených a na zozname Únie už zaradených látok, ktorým sa upravuje nariadenie č. 10/2011

Nariadenie Komisie (ES) č. 2015/174, ktorým sa mení a upravuje nariadenie č. 10/2011 o plastoch a predmetoch z plastov určených na styk s potravinami

Nariadenie Komisie (ES) č. 2016/1416, ktorým sa mení a upravuje nariadenie č. 10/2011 o plastoch a predmetoch z plastov určených na styk s potravinami

Novelizácia a dodatky Nariadenie č. 10/2011 - doteraz 15 dodatkov

Nariadenie Komisie (ES) č. 2017/752, ktorým sa mení a opravuje nariadenie č. 10/2011 o plastoch a predmetoch z plastov určených na styk s potravinami

Nariadenie Komisie (ES) č. 2018/79, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie č. /2011 o plastoch a predmetoch z plastov určených na styk s potravinami

Nariadenie Komisie (ES) č. 2018/213 o použití bisfenolu A v lakoch a náterových hmotách určených na styk s potravinami ao zmene nariadenia (EÚ) č. 10/2011, pokiaľ ide o použitie uvedenej látky v materiáloch z plastov určených na styk s potravinami

Nariadenie Komisie (ES) č. 2018/831, ktorým sa dopĺňajú nové látky a dopĺňajú sa obmedzenia a špecifikácie už schválených a na zozname Únie už zaradených látok, ktorým sa upravuje nariadenie č. 10/2011 (vzťahuje sa na plasty)

Nariadenie Komisie (ES) č. 2019/37, ktorým sa mení a upravuje nariadenie č. 10/2011

Nariadenie Komisie (ES) č. 2019/1338, ktorým sa mení a upravuje nariadenie č. 10/2011

Nariadenie Komisie (ES) č. 2020/1245, ktorým sa mení a opravuje nariadenie č. 10/2011 (15. dodatok)

Pripravuje sa 16. dodatok!

1. Požiadavky na označenie obalových materiálov

Na balenie potravinárskych výrobkov sa môžu používať **len také** obaly a obalové materiály, ktoré sú **na tento účel vyrobené**.

Označenie obalov a obalových materiálov, na balenie výrobkov :

- * na detskú výživu: „D“,
- * na všeobecné použitie: „N“,
- * s obmedzeným použitím: „NO“.

Obaly a obalové materiály „NO“ musia mať ďalšie vyznačenie obmedzenia takto:

- vhodné len na krátkodobý styk s výrobkami,**
- neprípustné na styk s alkoholickými nápojmi s obsahom alkoholu viac ako 0,8 objem. %-a,**
- neprípustné na styk s liehovinami s obsahom alkoholu viac ako 20,5 obj. %,**
- neprípustné na styk s tukmi a tukovými výrobkami,**
- neprípustné na styk so silne kyslými výrobkami,**
- vhodné len na nepriamy styk s výrobkami.**

Obaly na výrobky sa členia na:

- obaly, ktoré prichádzajú do priameho styku s výrobkami,**
- obchodné obaly,**
- prepravné obaly.**

2. Žiadosť o povolenie použitia nových obalov a obalových materiálov:

- a) označenie druhu, obch. názov, chemické zloženie, štruktúrálny vzorec a údaje o čistote,
- b) zloženie materiálu a stručný popis technológie výroby,
- c) navrhované **NPM** nových látok,
- d) degradačné produkty vznikajúce pri výrobe, spracúvaní a starnutí,
- e) možnosti ekologickej likvidácie,

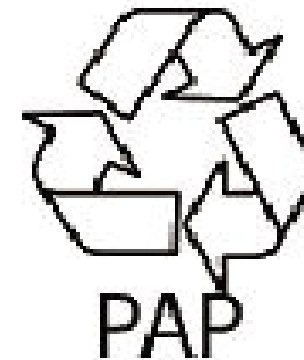
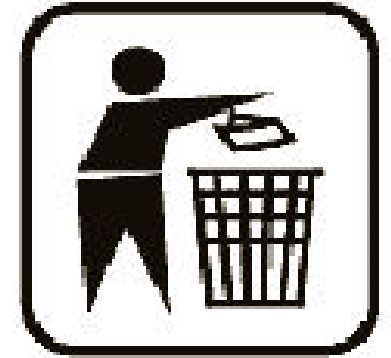

- f) údaje o vylúhovateľnosti zdraviu škodlivých látok,**
- g) údaje o vylúhovateľnosti látok z obalových materiálov s uvedením zloženia testovaného materiálu,**
- h) údaje o metódach určenia nových látok a hodnote ich znečistenia,**
- i) údaje o akútnej a chronickej toxicite, o mutagénnych, teratogénnych a karcinogénnych účinkoch, prípadne o inom škodlivom pôsobení,**
- j) odôvodnenie technickej nevyhnutnosti použitia a určenie rozsahu oblasti používania,**

k) dokumentácia o údajoch, ak obalový materiál alebo nová látka boli povolené v iných štátoch, najmä uvedenie podkladov:

- * o vylúhovateľnosti,**
- * o toxicite,**
- * o výsledkoch dermatologických vyšetrení.**

Pri umiestňovaní nového obalu na trh musí výrobca alebo dovozca oznámiť **ministerstvu zdravotníctva** spôsob jeho **ekologickej likvidácie** po ukončení doby jeho použiteľnosti!

Obaly na priamy styk s výrobkami musia:

- byť používané diferencovane s ohľadom na vlastnosti obalov i spôsob balenia výrobkov,**
- chrániť balené výrobky pred poškodením,**
- zabezpečovať zachovanie kvality výrobkov,**
- zabezpečovať bezpečnosť výrobkov počas výroby, skladovania a umiestňovania na trh.**

Obaly na priamy styk s výrobkami nesmú:

- **negatívne ovplyvňovať organoleptické vlastnosti výrobkov,**
- **obsahovať zdraviu škodlivé látky, ktoré by sa mohli vylúhovať do výrobkov a pre ktoré sú ustanovené NPM týchto látok,**
- **byť zdrojom mikrobiálnej kontaminácie výrobkov,**
- **narušovať požadované mikrobiálne a enzymatické pochody v balenom výrobku.**

Požiadavky na návratné obaly:

- musia byť dobre čistiteľné, dezinfikovateľné a neohrozovať zdravie ľudí,
- musia byť dostatočne pevné,
- musia byť ľahko otvárateľné a vyprázdniteľné,
- pri umývaní nesmie dochádzať k ich deformácii a k porušeniu ich ochrannej vrstvy.

Životnosť obalov - v súlade s trvanlivosťou balených výrobkov.

Obaly **musia** vyhovovať **estetickým kritériám**, byť **tvorovo vhodné** a umožňovať **označovanie výrobkov** podľa platnej legislatívy.

Obaly vyrobené kombináciou viacerých obalových materiálov - posudzujú sa ako celok, s dôrazom na tú vrstvu materiálu, ktorá prichádza do priameho styku s potravinami (**napr. plechovky**).

Farbenie a označovanie obalov - len farbivá a pigmenty:

- zdravotne bezpečné,
- pri styku s výrobkami neovplyvňujúce ich bezpečnosť a kvalitu.

Používať farbivá na báze zlúčenín **Sb**, **As** a **Ba** (okrem BaSO_4), **Cr**, **Cd**, **Ni**, **Pb**, **Se**, **Hg** a **U** je **zakázané!!!**

Sadze - prísada do kaučukov, plastických látok a iných obalov.

Použitie sadzí ako pigmentu **nad 2,0 %** do obalov na výrobky na detskú výživu je **zakázané!**

**Plochy obalov a obalových materiálov,
povrchovo farbené alebo farebne označené,
nesmú prichádzať do styku s výrobkami.**

Skladovanie

V čistých a vetrateľných priestoroch, chránené pred:

- znečistením,
- poveternostnými vplyvmi,
- sálavým teplom,
- živočíšnymi škodcami,
- cudzími pachmi.

Preprava

- V čistých uzatvorených dopravných prostriedkoch.
- Počas prepravy nesmie prísť k ich poškodeniu alebo ku kontaminácii.

DAF LF s hydraulickým čelom

4. Požiadavky na kovové obaly

- **čistiteľné pred plnením,**
- **bez vône, pachu, zvyškov organických rozpúšťadiel,**
- **nesmú senzoricky a mikrobiol. nepriaznivo ovplyvňovať balené výrobky,**
- **vonkajší aj vnútorný povrch čistý, hladký, bez trhlín, bez korózie, zalisovaných predmetov a vyvýšení,**
- **povrchová úprava súvislá, priliehajúca na kovový obal,**

- pri lakovaní plechoviek sa laková vrstva musí vypáliť alebo vytvrdiť tak, aby neuvolňovala do výrobkov chemické látky,
- farbiť a označovať tlačou sa môžu len na vonkajšej strane,
- ako návratné obaly sa môžu používať len debny, kanvy, prepravky a sudy, ktoré zachovávajú bezpečnosť výrobku.

Plechové obaly na konzervy:

- po naplnení a uzatvorení konzervy musia byť nepriepustné,
- spojenie plášťa s dnom nesmie byť dodatočne opravované spájkovaním,
- nesmie prísť k zmene kvality a organoleptických vlastností náplne interakciou s obalom,
- cínová vrstva plechu môže obsahovať max. 0,1 % olova,

- plechovky vyrobené z pocínovaného alebo pozinkovaného plechu musia byť na vnútornej strane chránené **bezpečným lakom**,
- na balenie suchých, sypkých a granulovaných výrobkov sa môžu používať len plechovky s vtláčacím alebo nasadzovacím viečkom .

5. Požiadavky na plastové obaly

- iba monoméry a pomocné látky uvedené v legislatíve,
- nesmú uvoľňovať zo svojho povrchu do výrobkov viac ako:
 - * **10 mg.dm⁻²** celkového množstva látok,
 - * **60 mg.dm⁻²** vylúhovateľných látok, ak:
 - predmety z plastických látok sú nádoby s objemom 0,5 l až 10 l,
 - nemožno určiť veľkosť povrchu obalu prichádzajúceho do styku s výrobkami,
 - ide o viečka, zátky, uzávery a prepravky.

Simulačné modelové roztoky:

Používajú sa na určovanie prípustného množstva vylúhovateľných látok z plastických látok do modelových roztokov.

- a) destilovaná voda,
- b) roztok s tromi objemovými %-mi kyseliny octovej,
- c) roztok s 15 objemovými %-mi etanolu,
- d) rafinovaný olivový alebo slnečnicový olej.

6. Požiadavky na papierové obalové materiály

Papierové obalové materiály musia:

- * zodpovedať vlastnostiam výrobkov,

- * chrániť výrobky pred:
 - nepriaznivými vplyvmi pri manipulácii, umiestňovaní na trh (priame slnečné žiarenie, sálavé teplo a i.),
 - poškodením,
 - zvlhnutím,
 - vysychaním,
 - prachom,
 - cudzími pachmi,
 - mikrobiálnou kontamináciou,
 - škodcami.

- * mať najvyššiu vlhkosť **8 %**.

Papierové obalové materiály nesmú:

- opätovne sa použiť na priame balenie výrobkov,
- meniť vlastnosti výrobkov, najmä vzhľad, farbu, vôňu a chuť.

7. Požiadavky na gumu a predmety z gummy prichádzajúce do styku s výrobkami a s ľudským organizmom

- detské cumlíky, detské hračky, ochranné rukavice a i.,
- podľa dĺžky trvania styku predmetov z gummy s výrobkami sú určené na:
 - a) **dlhodobý styk s výrobkami** – nádrže, veľkoplošné tesnenia, tesnenia na viečka fliaš a i.,
 - b) **krátkodobý styk s výrobkami** - hadice, dopravníkové pásy, tesnenia potrubí a i.

Guma a predmety z gummy sa musia okrem označenia opatřit aj:

- návodom na použitie predmetov,
- a návodom na spôsob ich čistenia.

Látky nachádzajúce sa v gume a v predmetoch z gummy sa nesmú uvoľňovať:

- vylúhovaním,
- prchaním,
- sublimáciou,
- migráciou,
- iným spôsobom.

Guma a predmety z gummy nesmú:

- byť zdrojom mikrobiálnej kontaminácie,
- ohrozovať bezpečnosť výrobkov, ani zhoršovať ich organoleptické vlastnosti.

8. Požiadavky na keramické predmety, na sklo a na príbuzné materiály:

- * ochranná glazúra,
- * používať bezpečné farbivá,
- * povrch odolný voči surovinám a chem. látkam,
- * vnútorný povrch umožňujúci ľahké umývanie a dezinfekciu,
- * ak treba, musia obaly umožňovať aj sterilizáciu ich obsahu,
- * na výrobu dojčenských fľašiek možno používať len **bezfarebné sklo**, ktoré možno sterilizovať.

CHEMICAL SAFETY

Contaminants

Residues of Veterinary Medicines

Hormones in Meat

Pesticide Residues

Food Contact Materials

Legislation

Authorisations

Consultation process

Specific EU policy initiatives

FCM Document Library

ALL TOPICS

Food Contact Materials

Brexit

Notice to stakeholders - Withdrawal of the United Kingdom and EU Food Law

Food comes into contact with many materials and articles during its production, processing, storage, preparation and serving, before its eventual consumption. Such materials and articles are called **Food Contact Materials (FCMs)**. Food contact materials are either intended to be brought into contact with food, are already in contact with food, or can reasonably be brought into contact with food or transfer their constituents to the food under normal or foreseeable use. **This includes direct or indirect contact.** Examples include:

- containers for transporting food
- machinery to process food
- packaging materials
- kitchenware and tableware

The term **does not cover fixed public or private water supply equipment.**

FCMs should be sufficiently inert so that their constituents neither adversely affect consumer health nor influence the quality of the food. To ensure the safety of FCMs, and to facilitate the free movement of goods, EU law provides for binding rules that business operators must comply with.

The EU Rules on food contact materials can be of general scope, i.e. apply to all FCMs or apply to specific materials only. EU law may be complemented with Member States national legislation if specific EU rules do not exist.

The safety of FCM is evaluated by the **European Food Safety Authority (EFSA)**. At EFSA's website you can search for [opinions on substances to be used in food contact materials](#).

The safety of Food Contact Materials is tested by the business operators placing them on the market, and by the competent authorities of the Member States during official controls. Scientific knowledge and technical competence on testing methods is being maintained by the **European Reference Laboratory for Food Contact Materials (EURL-FCM)**. Its website provides guidelines and other resources concerning the testing of food contact materials.

Principles for EU legislation

Union legislation on food contact materials at EU level aims to:

- Protect consumers' health
- Ensure the effective functioning of the Internal market

Contacts

https://ec.europa.eu/food/safety/chemical_safety/food_contact_materials_en

CHEMICAL SAFETY

Contaminants

Residues of Veterinary Medicines

Hormones in Meat

Pesticide Residues

Food Contact Materials

Legislation

Authorisations

Consultation process

Specific EU policy initiatives

FCM Document Library

ALL TOPICS

Legislation

I. General legislation

The framework Regulation

[Commission Regulation \(EC\) No 1935/2004](#) provides a harmonised legal EU framework. It sets out the general principles of safety and inertness for all Food Contact Materials (FCMs).

The principles set out in Regulation (EC) No 1935/2004 require that materials do not:

- Release their constituents into food at levels harmful to human health
- Change food composition, taste and odour in an unacceptable way

Moreover, the framework provides:

- for special rules on active and intelligent materials (they are by their design not inert)
- powers to enact additional EU measures for specific materials (e.g. for plastics)
- the procedure to perform safety assessments of substances used to manufacture FCMs involving the [European Food Safety Authority](#)
- rules on labelling including an indication for use (e.g. as a coffee machine, a wine bottle, or a soup spoon) or by reproducing the appropriate symbol. For more information, please refer to the following document on [Symbols for labelling food contact materials](#).
- for compliance documentation and traceability

Commission Regulation on Good Manufacturing Practices

[Commission Regulation \(EC\) No 2023/2006](#) ensures that the manufacturing process is well controlled so that the specifications for FCMs remain in conformity with the legislation:

- premises fit for purpose and staff awareness of critical production stages
- documented quality assurance and quality control systems maintained at the premises, and
- selection of suitable starting materials for the manufacturing process with a view to the safety and inertness of the final articles

Good manufacturing rules apply to all stages in the manufacturing chain of food contact materials, although the production of starting materials is covered by other legislation.

II. EU legislation on specific materials

In addition to the general legislation, certain FCMs — ceramic materials, regenerated cellulose film, plastics (including recycled plastic), as well as active and intelligent materials — are covered by specific EU measures. There are also specific rules on some starting substances used to produce FCMs.

[Expand All]

Plastic Materials

QUICK LINKS

 [Rapid Alert for Food and Feed \(RASFF\)](#)

 [Health and food audits and analysis](#)

 [European Food Safety Authority \(EFSA\)](#)

 [Better Training for Safer Food \(BTSF\)](#)

 [Newsletters and eNews](#)

 [Press Releases](#)

 [Events](#)

 [Videos](#)

 [Infographics and factsheets](#)

 [Food Fraud](#)

II

(Nelegislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 10/2011

zo 14. januára 2011

o plastových materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 z 27. októbra 2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a o zrušení smerníc 80/590/EHS a 89/109/EHS ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 1 písm. a), c), d), e), f), h), i), a j),

po porade s Európskym úradom pre bezpečnosť potravín,

- (2) Toto nariadenie je osobitným opatrením v zmysle článku 5 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1935/2004. Týmto nariadením by sa mali stanoviť osobitné predpisy vzťahujúce sa na plastové materiály a predmety, ktoré by sa mali uplatňovať v záujme ich bezpečného používania, a zrušiť smernica Komisie 2002/72/ES zo 6. augusta 2002, ktorá sa týka plastových materiálov a výrobkov, ktoré prichádzajú do styku s potravinami ⁽²⁾.
- (3) V smernici 2002/72/ES sú stanovené základné predpisy vzťahujúce sa na výrobu plastových materiálov a predmetov. Príslušná smernica bola 6-krát podstatne zmenená a doplnená. V záujme zrozumiteľnosti by malo byť jej znenie skonsolidované a nadbytočné a neaktuálne časti vyňaté.

NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2020/1245

z 2. septembra 2020,

ktorým sa mení a opravuje nariadenie (EÚ) č. 10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 z 27. októbra 2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a o zrušení smerníc 80/590/EHS a 89/109/EHS⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 1 písm. a), d), e), h) a i), článok 11 ods. 3 a článok 12 ods. 6,

keďže:

- (1) Nariadením Komisie (EÚ) č. 10/2011⁽²⁾ (ďalej len „nariadenie“) sa stanovujú špecifické pravidlá, pokiaľ ide o plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami. Konkrétne sa v prílohe I k nariadeniu stanovuje zoznam Únie obsahujúci látky, ktoré sa môžu používať pri výrobe plastových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami, zatiaľ čo v prílohe II sa stanovujú dodatočné obmedzenia uplatniteľné na plastové materiály a predmety.
- (2) Od poslednej zmeny nariadenia Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (ďalej len „úrad“) zverejnil ďalšie vedecké stanoviská týkajúce sa konkrétnych látok, ktoré možno používať v materiáloch prichádzajúcich do styku s potravinami (ďalej aj „FCM“), ako aj používania látok, ktoré už boli povolené. Okrem toho boli zistené určité nejednoznačnosti pri uplatňovaní nariadenia. S cieľom zabezpečiť, aby uvedené nariadenie zohľadňovalo najnovšie zistenia úradu, a s cieľom odstrániť akékoľvek pochybnosti týkajúce sa jeho správneho uplatňovania by sa uvedené nariadenie malo zmeniť a opraviť.
- (3) Úrad prijal priaznivé vedecké stanovisko⁽³⁾ k používaniu izoštruktúrnych soľných komplexov kyseliny tereftalovej (genericky opísanej ako kyselina 1,4-benzéndikarboxylová, číslo FCM 785) s týmito lantanoidmi: lantán (La), európium (Eu), gadolínium (Gd) a terbium (Tb), a to používanými samostatne alebo v kombinácii a v rôznych pomeroch ako prísady v plastoch určených na styk s potravinami. Úrad dospel k záveru, že tieto soli nepredstavujú bezpečnostné riziko pre spotrebiteľa, ak sa používajú ako prísady v polyetylénových alebo polypropylénových plastových materiáloch a predmetoch určených na styk so všetkými druhmi potravín pri podmienkach styku v trvaní do 4 hodín pri teplote 100 °C alebo v prípade dlhodobého skladovania pri teplote okolia. K tomuto záveru sa dospelo na základe toho, že ak by došlo k migrácii z plastových materiálov prichádzajúcich do styku s potravinou alebo potravinovým simulátorom, mali by sa lantanoidy nachádzať v potravine alebo v potravinovom simulátore vo forme disociovaných iónov a migrácia súčtu štyroch lantanoidových iónov (La, Eu, Gd, Tb), ak sa používajú samostatne alebo v kombinácii, by nemala prekročiť 0,05 mg/kg potraviny.

Revízia legislatívy pre materiály určené na styk s potravinami bude pravdepodobne predložená až v roku 2023

Európska komisia pracuje na revízii legislatívy pre materiály určené na styk s potravinami. Revízia spadá pod iniciatívy plánované v rámci stratégie Farm to Fork a v rámci Stratégie EÚ pre chemické látky.

Európska komisia mala revíziu legislatívy predložiť už v budúcom roku, vzhľadom na komplexnosť témy bude ale revízia pravdepodobne predložená až v roku 2023. Podľa zástupcov Európskej komisie potrebuje Komisia čas na riadne prediskutovanie revízie, aktuálne je zhruba z polovice hotové hodnotenie súčasných pravidiel.

Až na toto hodnotenie potom naviažu vlastné práce na revíziu legislatívy. Súčasná legislatíva sa podľa zástupcov Komisie vzťahuje iba na plastové obaly, a to napriek tomu, že posilňujú obavy o zdravotnú bezpečnosť alternatívnych obalov, ako napríklad bambusu alebo palmových listov. Komisia sa preto usiluje o to, aby aj pre tieto alternatívne obalové materiály existovali jasné pravidlá.

Nariadenie EÚ č. 1245/2020 nadobudlo účinnosť 23.9.2020

- I. 6 mesiacov - po 23. marci 2021 musia všetky novo uvádzané materiály alebo predmety z plastov na trh spĺňať požiadavky tohto nariadenia
- II. 24 mesiacov (2 roky) – MaP, ktoré boli prvýkrát uvedené na trh pred 23. marcom 2021, mohli byť naďalej uvádzané na trh až do 23 septembra 2022 a mohli na trhu zostať do vyčerpania zásob.

Prechod z lineárneho hospodárstva na obehové

Veľké množstvo odpadov pochádza z obalov (potravinárske obaly)

- To so sebou nesie aj snahu prejsť pri navrhovaní obalov k udržateľným alebo ekologickým obalom, označovaným tiež ako **green packaging** („zelené obaly“).
- Pri ich výrobe sú používané materiály a výrobné techniky vedúce k zníženiu spotreby energie a k zníženiu škodlivých dopadov obalov (odpadov) na životné prostredie.

Ekologické riešenia balenia často zahŕňajú:

- biologicky rozložiteľné (kompostovateľné, biodegradovateľné),
- prírodné a
- recyklovateľné materiály (homopolyméry x vrstvené materiály)
- recyklované materiály (napr. PET fľaše), ktoré sú uprednostňované pred materiálmi, ako boli a sú doposiaľ používané napríklad klasické plasty či iné polymérne materiály vyrábané polymerizáciou surovín pochádzajúcich z fosílnych palív.

Ekologické výrobné procesy ponúkajú kroky:

- na zníženie ich energetického výkonu a
- na zníženie počtu emisií skleníkových plynov, ktoré produkujú.

Hlavná myšlienka by mala byť, že zdravotná bezpečnosť potravinárskeho obalu/alebo akéhokoľvek predmetu/ s ohľadom na jeho zamýšľané použitie a bezpečnosť spotrebiteľa, musí byť vždy prioritou.

- **Cena obalov ani jeho ekologická atraktivita pri hodnotení bezpečnosti nemôže byť nikdy privilegovaná nad ochranou verejného zdravia a bezpečnosťou potravín.**
- Aj keď samozrejme kvalita životného prostredia a snaha o jeho zlepšenie sú tiež jedným z nezabudnuteľných faktorov, ktoré negatívne či pozitívne ovplyvňujú ľudské zdravie.
- Dôležité je, už na začiatku si preto uvedomiť, že ochrana životného prostredia a ochrana ľudského zdravia musia pri návrhu akéhokoľvek ekologického riešenia byť vo vzájomnej symbióze.

Pre väčšinu z nás je obal nepostrádateľnou súčasťou väčšiny výrobku.

Obal vo svojej podstate musí plniť tri základné funkcie:

1. chrániť výrobok, ktorý je v ňom zabalený, pred znehodnotením.
2. tvorí racionálnu manipulačnú jednotku, ktorá uľahčuje prepravu, obchod a manipuláciu so zabaleným tovarom v celom obchodnom reťazci.
3. obal tvorí vizuálnu komunikáciu a marketing baleného výrobku.

Významnou kategóriou obalov sú práve potravinárske obaly.

Ich význam spočíva v tom, že:

- uchovávajú a chránia potraviny,
- umožňujú ich obeh a ponúkanie a
- poskytujú spotrebiteľom príslušné informácie pre rozhodovanie spotrebiteľa k cielenému výberu potraviny.

Smernica o jednorazových plastoch

Európsky parlament 27. marca 2019 prijal nové pravidlá týkajúce sa plastov na jedno použitie za účelom redukcie odpadu (v moriach a oceánoch), keď schválil návrh smernice o obmedzení vplyvu niektorých plastových výrobkov na životné prostredie.

(Smernica o jednorazových plastoch alebo Single-Use Plastics Directive-„SUP“).

Smernica o jednorazových plastoch

Smernica zavádza nasledujúce ciele a opatrenia:

- zákaz pre vybrané výrobky na jedno použitie, pre ktoré existujú na trhu alternatívy: vatové tyčinky, príbory, taniere, slamky, miešadlá, tyčinky na balóniky, rovnako tak plastové kelímky, obaly na jedlo z expandovaného polystyrénu a na všetky výrobky vyrobené degradovateľného oxo-plastu;
- opatrenia na zníženie spotreby obalov na jedlo a nápojových téglikov vyrobených z plastu a špecifického označovania niektorých výrobkov ako sú napr. hygienické vložky, tampóny, aplikátory tampónov, vlhčené obrúsky, tabakové výrobky filtre;
- **cieľom je dosiahnuť 90 % separovaného zberu plastových fliaš do roku 2029** (77 % do roku 2025) a zavedenie konštrukčných požiadaviek na pripojenie uzáverov na fľaše, rovnako ako cieľ začleniť 25 % recyklovaného plastu do PET fliaš od roku 2025 a 30 % u všetkých plastových fliaš od roku 2030.

Inovácia v ekológii x cirkulárna ekonomika

Nahradiť tradičné plasty vyrábané z látok získaných z ropy (petroleum-based plastics) alebo fosílnych palív - z rastlinných vlákien (bioplasty) - na báze kukuričného škrobu, cukrovej trstiny, repných rezkov, mycélií

- Využitie recyklovateľných materiálov napr. plasty, papier, textil

Použitie biodegradovateľných a kompostovateľných materiálov

„Alternatívne“ prírodné materiály, tzv. „safer“ alebo „ecofriendly“

napr. drevo, bambus, nejedlé časti obilnín,

rôzne trávy a časti rastlín alebo stromov

(palmové, banánové, ananásové listy)